

בו א ב מ"י פ"ד מהל'
נזק ממון הלכה ג
ועי' בהשגות ובמ"מ סמג
עשין סמ טו"ש ח"מ ס'
שם סוף ג:
בב ג מ"י שם סמג ס'
טור ש"ע ח"מ ס'
שם סוף ג:
בב ד ה מ"י שם הל' יא
טו"ש שם ס"ט:
ל ר ד מ"י פ"ג מהלכות
אבידה הלכה י סמג
עשין עד טו"ש ח"מ ס'
רסן סוף טו:

מוסף רש"י

כולן נכנסו תחת
הבעלים. מתחילין נמקין
כבעלים (דעיל דה). שומר
אבידה. שםאל אבידה
והניסיה אל תוך ביתו
דכתיב ואספתו אל תוך
ביתך (ב"מ צב). רבה
אמר בשומר חנם דמי.
ואינו חייב אלא בפשיעה
(ב"מ כט). רבי יוסף
אמר בשומר שכר דמי.
שכר מלוה (שם ושבועות
ד).

פשיטא כיון דאפקוח קיימא לה ברשותיהו דב"מ. דהוליהו
לגחלה איירי מתני' כדמוקי לה בירושלמי וא"מ
ומגליה דקיימא ברשותיהו אפי' להתחייב על מה שהיא מזוקת דהכי
קאי דקתני וילאמה והזיקה דליכא למימר דכי היכי דמסרה לשומר

חנם והואל נכנסו תחת בעלים
ה"ה גזלן דללמא שומר הוא דמחייב
אבל גזלן לא דמזינו דברים שהשומר
חייב והגזלן פטור שהרי נכחשה
בהמה הכחשה דהדרא וזפירות
שהקציו מקצת מוכח בהגזל קמא
(לקמן ד' טז): דגזלן אומר לו הרי שלך
לפניך משום דלא חשיב שינוי ולא
קניניה ופטור אפילו בפשיעה דלא
קבל עליו שמייה אבל שומר כיון
שמתחייב נכחשה דלא דר' ובהקציו
כולל אס נעשו בפשיעה כמו כן
יתחייב נכחשה דהדרא ובהקציו
מקצתם כיון דקבל עליו שמייה
דלמה לא יתחייב כזה כמו כזה שאין
השומר קונה שינוי ואפילו שאל
דקיי"ל דאף לשאל שמיך דכר כהנה
ורב אסי (לעיל ד' יא). ואין לומר
דמתחייב לפי שאין יכולין לקיים זה
מאות השנה דמשתלם מגופו דבשן ורגל
איירי מתני' ויש כאן השגה מעליא
כשמחזירים אותה לבעלים וי"ל דקצרה
הוא דגזלן נכנס תחת הבעלים דכיון
שהואל מרשות בעלים שיהי חייבין
במחירתה ואין הבעלים יכולים לשומרה
לפי שגזלה מהם יש על הגזלן לשומרה
לדעין מוקין אקרו בעלים כל מי
שצידו לשומרה ולא דמי לתפסו ניזק
לר"ע (לעיל ד' לו): דאפי' שומר חנם
אינו על חלק חצירו דשומא אין מתכוין

להחזיק רק בשלו ואינו צריך להוציא
בעלים יותר משותף והכי משמע לישא דקמה ברשותיהו לכל מילי (א) מה שהוא ברשותו לכל מילי יש לו להועיל כאן:

המעמיד בהמת חבירו על קמת חבירו חייב. ואע"פ שאין הבהמה שלו חייב מטעם שן ורגל דאע"ג דכתיב בעירה כדדיה
חשיבא הואיל והוא עשה כמו מדליק פשתנו של חצירו נזרו של חצירו אבל אין לפרש דמחייב מטעם אש דברי הויקא
והיו כאלו נותן לשם אש ואע"ג דפטרינן נותן סס המות לפני בהמת חצירו שאני הסס או משום דלא עזיבא דלכלה או משום דה"ל
שלא תאכל כדאמר לעיל (דף מו): דא"כ מטעם זה ה"ל להתחייב (א) אפילו בזה"ר ולא משתמע בשום דוכתא דלחייב ברשות הדינים שן
אפילו מקרב בהמתו אלא הפירות ומעמידה עליהו: **הבישה** אמרת א"ל. ותחילה היה סובר דמעמיד בהמה היינו שמחזיק צידו
האספר ומוליכה ממנו על הקמה ומעמידה שם ולהכי הוה פשיטא טפי: **ול"י** חשיבא נמי שהבישה. לגחלה מיירי כדמוקי לה בירושלמי
ולא חשיב אלא מילתא דעשיטא כמו שהיה חושש המקשה לא חיש לפרש למה אין פשיטא לפי שאל להצין: **בההיא** הנאה דלא
קבעי למהיבא דעניא. משום דעוסק במלוה ודוקא בשעה דמתעסק בה כגון שותם לנורכה או משום עסק שצריך לה לאצולה אבל
בשציל שאצידה צדיחו לא יפטר מלמיתב ריפתא לעניא כיון שיכול לקיים שתייהם דממוכה בסוכה (דף כה. טז) דלא נפקא לן מקרא
דעוסק במלוה פטור מן המלוה (א) אלא דוקא היכא שאינו יכול לקיים שתייהם וסבירא הוא דלטו אדם שיש לו תפילין בראשו וצ"ע צבגדו
ומזוהה בפתחו יפטר מן המלוה ועוד דבפרק אין בין המודר (ד"ה טז): אמר דפרוטות דרב יוסף לא שכיח ואי פטרת ליה כל זמן שהאצידה אבל
צדיחו שכיח והוא פסק ר"ח וה"ג דהלכה כרב יוסף משום דלמיתב צאין בין המודר (סז) דכ"ע אית להו פרוטה דרב יוסף
אפילו מאן דשרי למודר להחזיר אצידה לא שרי אלא משום דפרוטות דרב יוסף לא שכיח ואור"י דאניה ראייה כלל דגם רבה מודה לרב
יוסף דעוסק במלוה פטור מן המלוה אלא דס"ל דלא נעשה שומר שכר כן ומ"מ הוא נהנה לכך אסור למודר אבל לא הוה שומר שכר
ואין לדקדק נמי בשמעתי דהלכה כרב יוסף דמשני רב יוסף לעולם צדיחו המשתמרת וקמ"ל דלא צעין דעת בעלים כדרי אלתור
והכי מוקי לה סוגיא דאלו מציאות (ב"מ ד' כט. וסז) כי נראה דרבה קבלה מרב יוסף דקרא כד"א אמי ורבה נמי שהיה מדקדק
מתחילה דכשומר חנם דמי לא משמע ליה קרא אלא אסמכתא בעלמא דהא טעמא משום דמאי הנאה קא מטי ליה דלעיל ולא פליגי
רבה ורב יוסף אלא בסבירא בעלמא וה"פ דהיה דאלו מציאות (סז ד' לה). אי דמנטרל לרבה כדאית ליה מפשיעה לרב יוסף
כדאית ליה מנגיבה ואצידה פשיטא דלהא לא צריך קרא (א) ונראה לר"י דהלכה כרבה בכל מקום לגבי רב יוסף בר משה עיין ומלמא כדאיתא
במי שמת (ב"ב ד' קמג): ואין לפרש דהיינו דוקא צבצא בשרא כמו שיש מפרשים מדאמר במי שאחזו (גיטין ד' עד: וסז) ומסבירא והא
ק"ל כרבה ובהא אין הלכה כרשב"ג ואין לומר דשמתא בזהיה מילתא קיימא לן דהלכה כרבה דהוה ליה למימר והא ק"ל בזה הלכתא כרבה
דלאמר ובהא אין הלכה כרשב"ג ועוד דבפרק המפקיד (ב"מ מג.) גבי מפקיד מעות אצל שולחני מותרים שמתם בהן (א) (לרורים לא ישתמש בהן)
לפיכך אס אצדו חייב באחריותם קאמר רב נחמן דקיי"ל כוותיה דבני נאנסו לא דמשים שמתו לו חכמים להשתמש בהן אינו נעשה רק
שומר שכר א"כ צאלו מציאות (סז דף כט.) גבי מה יהא צדמים רבי טרפון אומר ישתמש בהן לפיכך אס אצדו חייב באחריותן
לא הוי אלא ש"ס כמו שאמר שם לרבה ואין לומר דהתם מודה רב נחמן דחייב צאונסין משום היתר תשמיש משום דכלאו הכי היה שומר
שכר שהיה שומר אצידה דאין זה סבירא דמשום שני (א) סבירות דפטור מלמיתב ריפתא לעניא ועוד דמותר להשתמש לא יעשה בשציל
כך שואל אלא ש"ס בעלמא ועוד יש להציא ראייה דהלכתא כרבה מדמוקי סתמא דמנרא"י מתניתין דהאומנין (ב"מ דף פ:) הלכיו על
המשכון שומר שכר מחזורתא דלא כרבי אליעזר דאמר במלוה חצירו על המשכון ואצד ישבע ויטול מעותיו ולרב יוסף הו"מ
לאוקמה אפילו כרבי אליעזר דלמסקנא מוקי כוליה אליביה ופלוגיהויהו במלוה צריך למשכון אי מלוה קעביד אי לא פי' שצריך
למשכון להשתמש בו ופוחת לו והוכר מהלואתו כך פירש התם בקונטרס וא"כ הו"מ לאוקמה מתניתין צאין צריך למשכון דכ"ע
מלוה

כיון דאפקוח. איכא משיכה ושינוי רשות והיו קנויה לכל מילי:
דקמו לה נאפה. שלא משכוה אלא עמדו בפניה לכל זר שלא תלך
אנה ואנה אלא לקמה לאכול: **מעמיד**. משמע שאוחזה צידו
ומוליכה לקמה: **הבישה**. נפקל אמרת לן בזהיה דהמעמיד ומשום
הכי מתייב: **ולפטים** נמי דהבישה

HebrewBooks.org © Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

במקל ואשמועינן מתני' דהבישה
במקל זו היא משיכה: **אלא** חספיו
דשומר. והכי משמע מסרה שומר
לרועה נכנס הרועה תחתיו ואולי
בעלים ומשתעו דינא צדידי שני
והראשון מסתלק: **שומר שםפר**
לשומר חייב. אפילו צאונסין דאמר
ליה מפקיד את מהימנתי לי בשצוטה
איהו לא מהימן לי בשצוטה שאלאסה
צפ' המפקיד (ב"מ לו.): **לנזוליה**.
לתלמידו: **שומר אצידה**. הכנים
אצידת חצירו לציטו דכתיב ואספתו
אל תוך ביתך וגו' (דברים כג): **דלא**
צעי למיטב רפתא לעניא. דהעוסק
במלוה פטור מן המלוה מוצלכתן
בדק"ה נפקא לן במס' סוכה (ד' כה.).
המחירה

למימסר לברזיליה איכא דאמרי מדקתני מסרה לרועה ולא קתני מסרה
לאחר ש"מ מאי מסרה לרועה מסר רועה לברזיליה דאורחיה דרועה למימסר
לברזיליה אבל לאחר לא לימא מסייע ליה לרבא דאמר רבא ישומר שמסר
לשומר חייב אמרי לא דלמא אורחא דמילתא קתני והוא הדין לאחר: איתמר
שומר אבידה רבה אמר בשומר חנם דמי רב יוסף אמר כש"ש דמי
רבה אמר בשומר חנם דמי מאי הנאה קא מטי ליה רב יוסף אמר כש"ש דמי
ובהיה הנאה דלא בעיא למיתבי ליה ריפתא לעניא הוי כש"ש איכא דמפרשי
הכי רב יוסף אמר כש"ש דמי כיון דרחמנא שעבדיה בעל בורחיה הלכך כש"ש
דמי (סימן החזירה לעולם השב חייא אמרת נשבר שכר) איתיביה רב יוסף לרבה
החזירה

לחזיק רק בשלו ואינו צריך להוציא
בעלים יותר משותף והכי משמע לישא דקמה ברשותיהו לכל מילי (א) מה שהוא ברשותו לכל מילי יש לו להועיל כאן:

המעמיד בהמת חבירו על קמת חבירו חייב. ואע"פ שאין הבהמה שלו חייב מטעם שן ורגל דאע"ג דכתיב בעירה כדדיה
חשיבא הואיל והוא עשה כמו מדליק פשתנו של חצירו נזרו של חצירו אבל אין לפרש דמחייב מטעם אש דברי הויקא
והיו כאלו נותן לשם אש ואע"ג דפטרינן נותן סס המות לפני בהמת חצירו שאני הסס או משום דלא עזיבא דלכלה או משום דה"ל
שלא תאכל כדאמר לעיל (דף מו): דא"כ מטעם זה ה"ל להתחייב (א) אפילו בזה"ר ולא משתמע בשום דוכתא דלחייב ברשות הדינים שן
אפילו מקרב בהמתו אלא הפירות ומעמידה עליהו: **הבישה** אמרת א"ל. ותחילה היה סובר דמעמיד בהמה היינו שמחזיק צידו
האספר ומוליכה ממנו על הקמה ומעמידה שם ולהכי הוה פשיטא טפי: **ול"י** חשיבא נמי שהבישה. לגחלה מיירי כדמוקי לה בירושלמי
ולא חשיב אלא מילתא דעשיטא כמו שהיה חושש המקשה לא חיש לפרש למה אין פשיטא לפי שאל להצין: **בההיא** הנאה דלא
קבעי למהיבא דעניא. משום דעוסק במלוה ודוקא בשעה דמתעסק בה כגון שותם לנורכה או משום עסק שצריך לה לאצולה אבל
בשציל שאצידה צדיחו לא יפטר מלמיתב ריפתא לעניא כיון שיכול לקיים שתייהם דממוכה בסוכה (דף כה. טז) דלא נפקא לן מקרא
דעוסק במלוה פטור מן המלוה (א) אלא דוקא היכא שאינו יכול לקיים שתייהם וסבירא הוא דלטו אדם שיש לו תפילין בראשו וצ"ע צבגדו
ומזוהה בפתחו יפטר מן המלוה ועוד דבפרק אין בין המודר (ד"ה טז): אמר דפרוטות דרב יוסף לא שכיח ואי פטרת ליה כל זמן שהאצידה אבל
צדיחו שכיח והוא פסק ר"ח וה"ג דהלכה כרב יוסף משום דלמיתב צאין בין המודר (סז) דכ"ע אית להו פרוטה דרב יוסף
אפילו מאן דשרי למודר להחזיר אצידה לא שרי אלא משום דפרוטות דרב יוסף לא שכיח ואור"י דאניה ראייה כלל דגם רבה מודה לרב
יוסף דעוסק במלוה פטור מן המלוה אלא דס"ל דלא נעשה שומר שכר כן ומ"מ הוא נהנה לכך אסור למודר אבל לא הוה שומר שכר
ואין לדקדק נמי בשמעתי דהלכה כרב יוסף דמשני רב יוסף לעולם צדיחו המשתמרת וקמ"ל דלא צעין דעת בעלים כדרי אלתור
והכי מוקי לה סוגיא דאלו מציאות (ב"מ ד' כט. וסז) כי נראה דרבה קבלה מרב יוסף דקרא כד"א אמי ורבה נמי שהיה מדקדק
מתחילה דכשומר חנם דמי לא משמע ליה קרא אלא אסמכתא בעלמא דהא טעמא משום דמאי הנאה קא מטי ליה דלעיל ולא פליגי
רבה ורב יוסף אלא בסבירא בעלמא וה"פ דהיה דאלו מציאות (סז ד' לה). אי דמנטרל לרבה כדאית ליה מפשיעה לרב יוסף
כדאית ליה מנגיבה ואצידה פשיטא דלהא לא צריך קרא (א) ונראה לר"י דהלכה כרבה בכל מקום לגבי רב יוסף בר משה עיין ומלמא כדאיתא
במי שמת (ב"ב ד' קמג): ואין לפרש דהיינו דוקא צבצא בשרא כמו שיש מפרשים מדאמר במי שאחזו (גיטין ד' עד: וסז) ומסבירא והא
ק"ל כרבה ובהא אין הלכה כרשב"ג ואין לומר דשמתא בזהיה מילתא קיימא לן דהלכה כרבה דהוה ליה למימר והא ק"ל בזה הלכתא כרבה
דלאמר ובהא אין הלכה כרשב"ג ועוד דבפרק המפקיד (ב"מ מג.) גבי מפקיד מעות אצל שולחני מותרים שמתם בהן (א) (לרורים לא ישתמש בהן)
לפיכך אס אצדו חייב באחריותם קאמר רב נחמן דקיי"ל כוותיה דבני נאנסו לא דמשים שמתו לו חכמים להשתמש בהן אינו נעשה רק
שומר שכר א"כ צאלו מציאות (סז דף כט.) גבי מה יהא צדמים רבי טרפון אומר ישתמש בהן לפיכך אס אצדו חייב באחריותן
לא הוי אלא ש"ס כמו שאמר שם לרבה ואין לומר דהתם מודה רב נחמן דחייב צאונסין משום היתר תשמיש משום דכלאו הכי היה שומר
שכר שהיה שומר אצידה דאין זה סבירא דמשום שני (א) סבירות דפטור מלמיתב ריפתא לעניא ועוד דמותר להשתמש לא יעשה בשציל
כך שואל אלא ש"ס בעלמא ועוד יש להציא ראייה דהלכתא כרבה מדמוקי סתמא דמנרא"י מתניתין דהאומנין (ב"מ דף פ:) הלכיו על
המשכון שומר שכר מחזורתא דלא כרבי אליעזר דאמר במלוה חצירו על המשכון ואצד ישבע ויטול מעותיו ולרב יוסף הו"מ
לאוקמה אפילו כרבי אליעזר דלמסקנא מוקי כוליה אליביה ופלוגיהויהו במלוה צריך למשכון אי מלוה קעביד אי לא פי' שצריך
למשכון להשתמש בו ופוחת לו והוכר מהלואתו כך פירש התם בקונטרס וא"כ הו"מ לאוקמה מתניתין צאין צריך למשכון דכ"ע
מלוה

(א) לעיל מד: ט
יח: ב"מ לו: א
טז. פס. שביעות מד.
דברים לג: ד (דברים ו),
(ה) ד"ה שולחן, ו (ד"ה
הלך, ו (ע"י ב"מ מג.),
(ח) מהר"ש בשם מה' שפא
הגיה דמלת סבירות י"ל
שכירות, ו (ב"ב פב.)

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה פשיטא וכו'
דמה שהוה כשצומו:

הגהות הגה"א

[א] תוס' ד"ה המעמיד
כו' אפילו בזה"ר כו' ג"כ
אבל הרשב"א פסק דחייב:
[ב] ד"ה בזהיה כו' אלא
דוקא כו'. ג"כ והג"א פ"ב
דכתיב ופ"ש (כו') ופ"ש
סובר דכשעוסק אפילו
יכול לקיים שתייהם פטור
ע"ש: [ג] מה"י ונראה
לר"י דהלכה כו'. ג"כ ור"י
ומה"ס חולקין ע"י:

רבינו חננאל

פשיטא כיון דאפקוח קיימא
לה ברשותיהו. אמר רב
מתנה אמר רב המעמיד
בהמת חבירו על קמת
חבירו חייב. מסרה לרועה
נכנס הרועה תחתיו וכולי.
ואוקימנא מסר בעל הבית
בהמתו לרועה ומסרה
הרועה לברזיליה. פיר'
ברזיליה רועה תחת ידו
הרועה הגדול מקבל מבני
אדם ויש לו אחרים
תחת ידו ששומר להן
ויוצאין ומרעין אותם
ביו. וברזילא לרועה
כמו ריש דובנא למלמד
ותינקות. ומילתא ברידה
היא דכל מאן דמסר
לרועה אדעתא דמסר הוא
לברזיליה. ולפיכך אין
יכול לטעון אין רצוני
שיהא פקדוני ביד אחר,
ומאחר שסמך לברזילא
נפטר הרועה ודין בעל
בהמה עם ברזילא. המוצא
אבדה ואינו מכיר בעליה
ושומרה עד שיבואו
בעליה. רבה אומ' בשומר
חנם דאמי דהא לית ליה
הנאה מיד, רב יוסף
אמ' בשומר שכר בההיא
הנאה דלא בעי מיהב
ריפתא לעני, דקימא לן
מתעסק במצוה פטור מן
המצוה. איכא דאמי מאי
טעמא שבעורי שעבדיה
רחמנא בעל בורחיה
הילכך הוי עלה שומר
שכר. ואותוהי ליה רב יוסף